

Buurtwarmte

Een wijkaanpak met bewonerskracht

Voor
gemeenten



energie
samen
buurtwarmte

Een invulling van de regierol in de warmtetransitie?

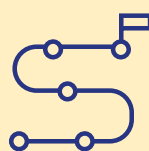
Een constructieve samenwerking met bewoners? Die vind je als gemeente met het buurtproces van Buurtwarmte. Daarin werken gemeente en bewoners gelijkwaardig samen aan een buurtenergieplan en krijgt participatie door bewoners en bewonersinitiatieven de juiste plek in de overgang naar duurzame warmtesystemen.

In de praktijk

In Den Bosch werkte Buurtwarmte mee aan het leerprogramma voor lokale initiatieven. Voor het initiatief 't Ecozand werd de PAW-aanvraag gehonoreerd.

"De waarde van de training zijn de trainers: mensen uit de praktijk. Ze baseren hun verhaal op wat ze zelf meemaakten en weten dat te vertalen naar het kennisniveau van onze mensen. Aan de hand van de groepsvraag werken ze het uit. Na elke training was iedereen weer gemotiveerd om al het werk te doen: 'Hier doe ik het allemaal voor en eigenlijk is het goed te doen. Gewoon beginnen.'"

Michael Urlings, projectmanager gebouwde omgeving, gemeente Den Bosch



Een gezamenlijk opgesteld buurtenergieplan

Met het Buurtwarmte-stappenplan werkt u via actieve bewonersparticipatie samen met een (warmte) initiatief aan een oplossingsrichting van en voor de buurt. De aanpak is technologieneutraal en zorgt voor gezamenlijk gedragen keuzes en een buurtenergieplan van hoge kwaliteit.

De Buurtwarmte-aanpak is een gestructureerd proces. Het omvat onder andere professionalisering van het bewonersinitiatief, begeleiding van bewonersavonden, de inzet van tools en begeleiding bij het inrichten van de governance.

Buurtwarmte werkt samen met coöperatie Hoom, specialist in verduurzaming en besparing. Bewoners krijgen met het digitale Hoom-dossier direct inzicht in wat er op huisniveau nodig is en kunnen meteen aan de slag. Buurtwarmte combineert het opstellen van het buurtenergieplan desgewenst met activiteiten rond bijvoorbeeld waterberging of vergroening. Zo bieden we individuele bewoners handelingsperspectief, ook als het maken van het buurtenergieplan langer duurt.





Een professioneel bewoners-initiatief

Buurtwarmte helpt lokale initiatieven te professionaliseren, zodat ze als volwaardig en deskundige partner met de gemeente kunnen optrekken. Verschillende initiatieven in één gemeente kunnen zo van elkaar leren en als voorbeeld dienen voor nieuwe initiatieven. Het leerprogramma omvat onder andere trainingen, opbouw en versterken van regionale en landelijke netwerken en onderlinge uitwisseling van kennis en ervaring.



Een participatiestrategie en gedragen warmtetransitievisie

Met de Buurtwarmte-aanpak ontwikkelt u samen met lokale buurtinitiatieven een strategie van onderop. De bottom-upbenadering, gekoppeld aan de gemeentelijke aanpak, leidt tot een evenwichtige warmtetransitievisie waarin de gemeentelijke behoefte aan planning & control en participatieve zoek- en ontwikkelprocessen samenkomen. Door samen te werken boort u als gemeente maatschappelijke kracht aan, neemt u bewoners mee in uw overwegingen en vermindert u weerstand en onbegrip.

De gemeente ontwikkelt samen met het buurtinitiatief en een begeleider van Buurtwarmte kaders voor participatie in de warmtetransitie. Gemeente en bewoners maken afspraken over bijvoorbeeld rollen en verantwoordelijkheden van gemeente, gemeenteraad en buurtinitiatieven, passende participatievormen, financiering en een haalbare planning.

Samen een buurtenergieplan maken

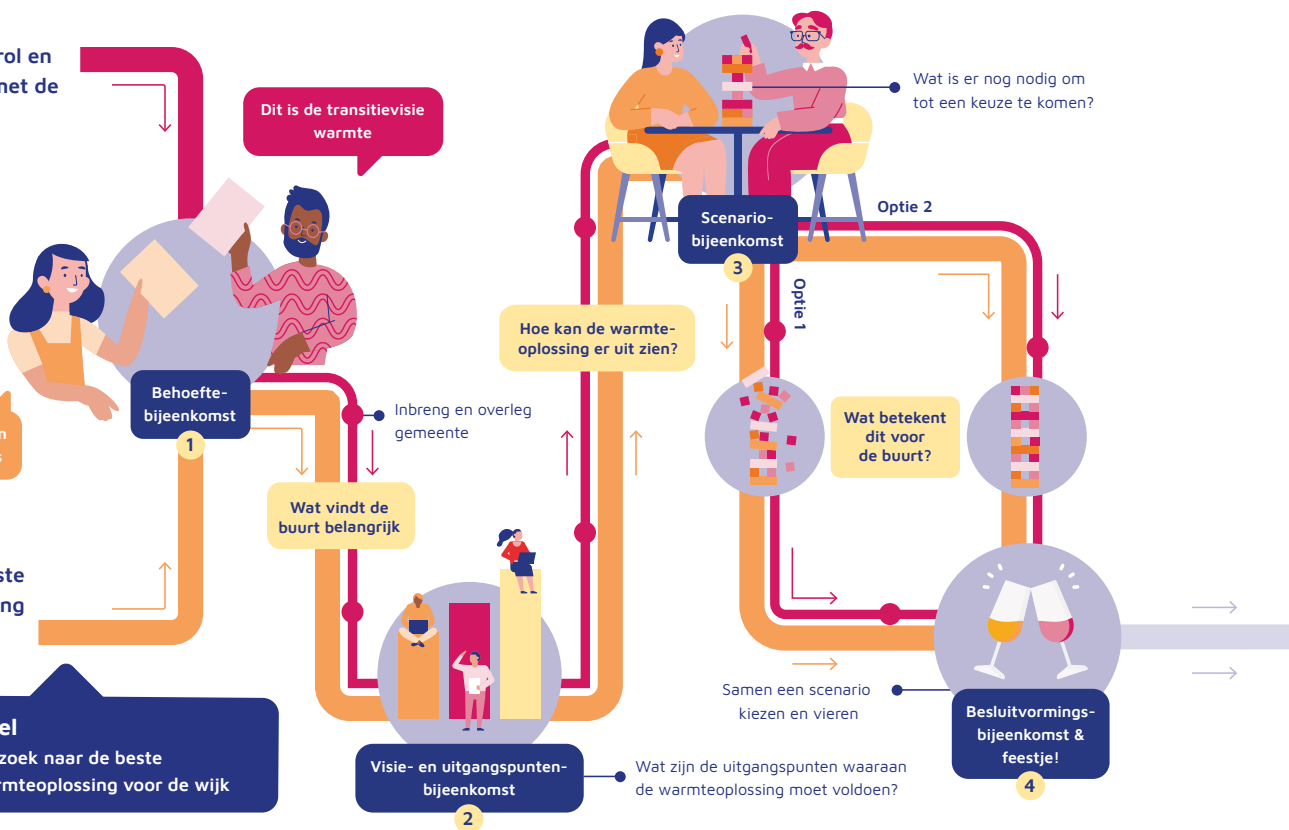
Gemeente

Heeft de regierol en werkt samen met de bewoners

Bewoners

Bepalen de beste warmteoplossing voor de wijk

Doel
Op zoek naar de beste warmteoplossing voor de wijk





Een goed onderbouwde aanvraag en uitvoering Proeftuin Aardgasvrije Wijken

De overheid stelt subsidie beschikbaar voor gemeenten die aan de slag willen als Proeftuin Aardgasvrije Wijken (PAW). Momenteel is de subsidie een belangrijke bron om de projectontwikkelkosten en de onrendabele top van de businesscase te kunnen financieren. Buurtwarmte begeleidt het samenwerkingsproces en het opstellen van de uiteindelijke aanvraag, zodat alle partijen hun belangen kunnen inbrengen en ieders kwaliteiten benut worden. Ook als uw aanvraag niet toegekend wordt, heeft u een goed plan liggen dat kan dienen als basis voor aanvragen bij andere financieringsbronnen.

De begeleiding heeft de vorm van een leerproces met onder andere kennissessies, een training voor een buurtbegeleider, een masterclass Aanvraag Proeftuin Aardgasvrije Wijken en hulp bij het verbeteren van de businesscase van warmtenetten.

Wordt de aanvraag toegekend? Dan helpt Buurtwarmte om het project te realiseren. We bieden onder andere coaching van ambtenaren en bewoners door experts uit het netwerk van Buurtwarmte, hulp bij de governance en desgewenst de inzet van een buurtwarmte-projectleider.

De extra's van Buurtwarmte

Gemeenten en bewoners die samenwerken in het Buurtwarmte-proces worden onderdeel van de Buurtwarmte Community of Practice. Daar wordt op landelijk niveau kennis opgebouwd en uitgewisseld over de rol van burgers in de warmtetransitie. De deelnemers krijgen ook toegang tot de Buurtwarmte Toolbox, een digitale bibliotheek met instrumenten die zijn gebaseerd op de praktijk van bestaande initiatieven. Hierin zitten onder andere voorbeeld-enquêtes voor buurtonderzoek, rekentools voor de businesscase, standaards voor de risicoanalyse en een overzicht van de financieringsvoorwaarden van banken.



In de praktijk

In Zwolle werken de gemeente en verschillende bewonersinitiatieven samen in een Community of Practice (CoP), begeleid door Buurtwarmte en DRIFT (transitiekennis). Dat leverde onder andere een samenwerkingsverklaring en vervolgprogramma op. Ook komt er ruimte om samen te werken met initiatieven in wijken die niet als prioritair zijn aangewezen.

“Voor samenspel is wederzijds begrip en vertrouwen van groot belang. Zeker als er nog zo veel te leren en te ontwikkelen is van beide kanten. Een Community of Practice biedt die open en experimentele leeromgeving. Wat deelnemers aan de CoP bindt, is een gemeenschappelijke urgentie, een gedeeld weerbaarstig vraagstuk en de noodzaak en de ambitie om het op te lossen.”

Christian Voortman, senior beleidsadviseur
gemeente Zwolle



Bewoners in een bottom-up aanpak gemeente geven aan meer tevreden te zijn dan bewoners uit top-down aanpak gemeenten.

Bron: Bewonerstevredenheid Proeftuinen Aardgasvrije Wijken, juni 2021, in opdracht van Programma Aardgasvrije Wijken

De Buurtwarmte-visie op de warmtetransitie

Buurtwarmte werkt vanuit de overtuiging dat buurt- of dorpsbewoners volwaardig deel moeten kunnen nemen aan de warmtetransitie en zeggenschap hebben over hun (lokale) warmtevoorziening. Op die manier krijgt elke buurt of wijk de warmtevoorziening die past bij de eigen wensen en behoeften van bewoners. We zetten hiervoor de kennis en ervaring van de lokale praktijk in. Uitgangspunten voor de Buurtwarmte-aanpak zijn samenwerking met lokale initiatieven en andere lokale partijen, heldere kaders voor plannen en uitvoering en landelijke kennisuitwisseling in de Buurtwarmte Community of Practice.

Het resultaat van de Buurtwarmte-aanpak

De Buurtwarmte-aanpak met bewonerskracht wordt al met succes op vele plekken in Nederland toegepast en resulteert in gezamenlijk opgestelde, gedragen warmteplannen. Met Buurtwarmte en bewoners werkt u samen aan de volgende doelen:

- Een passende samenwerkingsvorm voor gemeente én buurtinitiatief
- Een krachtiger en professioneler buurtinitiatief dat volwaardig kan deelnemen aan de uitvoering van de warmtestrategie
- Een breed gedragen plan voor de buurt



Resultaat:
een goede
samenwerking en
concrete stappen
voorwaarts.

- Een helder participatiekader voor de lange-termijnontwikkelingen in de warmtetransitie.

Buurtwarmte voor bewoners

Voor bewonersinitiatieven die zich willen ontwikkelen tot een professionele partner in de warmtetransitie zijn er - naast procesbegeleiding - ook trainingen:

- Masterclass starten met Buurtwarmte
- Training Buurtbegeleider
- Training huiskamergesprek.

De mensen van Buurtwarmte

Buurtwarmte heeft experts door het hele land. De mensen van Buurtwarmte zijn professionals en ervaringsdeskundigen. Ze werken mee aan projecten in hun eigen dorp of stad en kennen zo de dynamiek tussen bewonersinitiatieven en gemeenten van binnenuit. Ze zijn ervaren in hun vakgebied en worden doorlopend ondersteund door het lerend netwerk en de Community Of Practice van Buurtwarmte.



Warmteschap

Een warmteschap is een lokaal warmtebedrijf waar bewoners en gebruikers zelf zeggenschap over hebben. Een warmteschap zorgt voor heldere kaders waarbinnen bewonersinitiatieven een plan kunnen maken en een project realiseren.

Over Buurtwarmte

Buurtwarmte helpt gemeenten en bewoners om samen te werken aan een gedragen warmtetransitie. Het doel is een duurzame en voor iedereen haalbare en betaalbare ontwikkeling en exploitatie van de warmtevoorziening. Buurtwarmte is een dienst van Energie Samen, de landelijke koepel en belangenvereniging van energiecoöperaties en -verenigingen en andere energie-communities van burgers, boeren en lokale bedrijven.

Ga aan de slag met Buurtwarmte

Meer weten over de Buurtwarmte aanpak? We komen graag op de koffie voor een vrijblijvend gesprek. Neem contact op met Anneroo's Troost 06-28 21 32 90, of mail naar buurtwarmte@energiesamen.nu



Contact

E buurtwarmte@energiesamen.nu

www.buurtwarmte.energiesamen.nu